

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 20. června 2022 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Cihláře a soudkyň JUDr. Kateřiny Radkové a Mgr. Petry Kreuzmannové **odvolání obžalovaného S. M., nar. xxx**, podané proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 6. dubna 2022 sp. zn. 15 T 147/2021 a rozhodl takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu se napadený rozsudek zrušuje a podle § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. řádu se znovu rozhoduje tak, že

obžalovaný

S. M., nar. xxx v xxx, bytem xxx,

se podle § 226 písm. b) tr. řádu zprošťuje obžaloby Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 3 ze dne 8. 12. 2021 sp. zn. 1 ZT 226/2021 pro skutek spočívající v tom, že

v přesně nezjištěnou dobu, nejméně však dne 29. 3. 2021, v ulici xxx, před domem s č. p. xxx v Praze xxx, postavil unimobuňku s logem v podobě bílého vyobrazení lebky se zkříženými kladivem a dlátem, graficky odpovídající modifikované vojenské insignii - tzv. „totenkopf“, zprofanované užitím vojenskými jednotkami Waffen SS nacistického Německa a dále nápisem „Stavební Služby“ s grafickým vyobrazením zvýrazňujícím počáteční písmena „S“ pod sebou, tedy ve formátu evokujícím v kontextu s umrlčí lebkou odkaz na jednotky Waffen SS, přičemž buňku umístil před dům směrem do ulice tak, že celý grafický motiv byl viditelný

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Vacková

z širokého okolí, tedy všem osobám pohybujícím se po inkriminované části frekventované ulice xxx v Praze xxx a blízkém okolí,

čímž měl spáchat

přechin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku,

neboť v žalobním návrhu označený skutek, není trestným činem.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 3 byl obžalovaný uznán vinným přechinem projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku. Tohoto přechinu se měl dopustit tím, že

v přesně nezjištěnou dobu, nejméně však dne 29. 3. 2021, v ulici Xxx, před domem s č. p. xxxx v Praze xxx, postavil unimobuňku s logem v podobě bílého vyobrazení lebky se zkříženými kladivem a dlátem, graficky odpovídající modifikované vojenské insignii - tzv. „totenkopf“ užívané bývalými vojenskými jednotkami Waffen SS nacistického Německa a dále nápisem „Stavební Služby“ s grafickým vyobrazením zvýrazňujícím počáteční písmena „S“ pod sebou, tedy ve formátu evokujícím v kontextu s umrlčí lebkou odkaz na bývalé vojenské jednotky Waffen SS, přičemž buňku umístil před dům směrem do ulice tak, že celý grafický motiv byl viditelný z širokého okolí, tedy všem osobám pohybujícím se po inkriminované části frekventované ulice Xxx v Praze xxx a blízkém okolí, čímž tímto způsobem vyjadřoval sympatie k neonacistickému hnutí.

Za uvedené protiprávní jednání mu byl uložen peněžitý trest ve výměře 50 000 Kč, a to v 80 denních sazbách po 625 Kč. Zároveň bylo obžalovanému povoleno trestu zaplatit v deseti měsíčních splátkách po 5 000 Kč.

2. Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný prostřednictvím svého obhájce v zákonem stanovené lhůtě odvolání, kterým napadl výrok o vině i trestu. Obžalovaný namítl, že ustanovení § 404 tr. zákoníku odkazuje na hnutí uvedená v § 403 tr. zákoníku. Poukázal na to, že za účelem sjednocení výkladu objektivní stránky skutkové podstaty uvedeného trestného činu zaujalo trestní kolegium NS dne 13. 12. 2006 sp. zn. Tpjn 302/2005. Podle tohoto stanoviska musí pro naplnění objektivní stránky uvedeného přechinu předmětné hnutí jednoznačně existovat. A takové hnutí musí navazovat na hnutí již zaniklé, pokud používá ideologie, symboly, podzravy a další atributy hnutí již zaniklého. Dokazováním musí být prokázána existence konkrétního neonacistické organizace či hnutí na extrémně pravicové myšlenky přímo navazující, zda obžalovaný o existenci takového hnutí ví, zda svým jednáním k tomuto hnutí projevil sympatie a zda je činnost hnutí způsobila předmětná kritéria naplnit. Tzv. hitlerovský nacismus je třeba považovat za hnutí již zaniklé, byť nachází své vyjádření v celém proudu nejrůznějších neonacistických uskupení vyznačujících se tím, že glorifikují nejen jeho ideje, ale i jeho představitele. Pojem „neonacismus“ neoznačuje konkrétní hnutí, ale politickou ideologii vycházející z nacismu. Dále ve svém odvolání cituje konkrétní pasáže z uvedeného stanoviska a zákonná ustanovení § 404 a § 403 tr. zákoníku. Za projev sympatií k uvedenému hnutí je nutno rozumět vyjádření pozitivního vztahu či obdivu. Obžalovaný dále

poukázal na to, že usnesením, kterým bylo zahájeno trestní stíhání, mu byly kladeny za vinu sympatie k vojenským jednotkám Waffen SS nacistického Německa. Obdobná formulace skutkové věty byla použita i v rámci podané obžaloby. Obžalovaný podotýká, že jednotky Waffen SS byly nepochybně jednotkami zločineckými, což ostatně stvrdil i norimberský tribunál. Těchto jednotek však bylo poměrně mnoho a všechny užívaly určité symboly (do té doby neutrální). Do dnešní doby některé výrobky či obchodní značky mohou obsahovat obdobné symboly. Užití symbolů v minulosti zprofanovaných užitím v dobách druhé světové války může výt v dnešní době problematické, veřejností kritizované, avšak trestným se takové jednání stane teprve v případě, kdy úmyslné jednání pachatele vyjadřuje sympatie k některému z aktuálně funkčních hnutí, které na hitlerovský nacismus ideologicky navazují. Zároveň si musí osoba, která se takto veřejně projeví, být vědoma té skutečnosti, že daný znak či symbol je užíván s úmyslem podpořit uvedené hnutí či úmyslem vyjádřit k takovému hnutí sympatie. Obžalovaný je pouze obdivovatelem symbolu lebky, nejde o příznivce nějakého extremistického hnutí. Přímo Waffen SS v současné době neexistují a nepředstavují konkrétní hnutí ve smyslu § 404 tr. zákoníku. Soud I. stupně si nedokonalosti skutkové věty povšiml a proto ji doplnil o sympatie k nekonkrétnímu neonacistickému hnutí. Nicméně ani takto doplněná skutková věta obvodního soudu nemůže vest k závěru o naplnění skutkové podstaty předmětného trestného činu. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a obžalovaného obžaloby zprostil z důvodu, že skutek, pro který je řízení vedeno, není trestným činem.

3. Městský soud v Praze jako soud odvolací podle § 254 odst. 1 tr. řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, přihlížel pouze potud, pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž odvolání podáno bylo, a dospěl k závěru, že odvolání obžalovaného je důvodné.
4. Po přezkoumání věci dospěl odvolací soud k následujícím závěrům. K výroku o vině je třeba konstatovat, že nalézací soud respektoval právo obžalovaného na obhajobu a provedl důkazy zásadní pro posouzení skutkového stavu věci, avšak následně při právní kvalifikaci jednání obžalovaného nesprávně aplikoval ustanovení trestního zákoníku. Závěr nalézacího soudu o tom, že se obžalovaný dopustil stíhaným skutkem trestného činu, nelze považovat za správný a nelze jej akceptovat, neboť nalézací soud se patřičně nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí ve věci. Zásadním pochybením nalézacího soudu je především skutečnost, že zcela opomněl zohlednit východiska uvedené ve stanovisku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Tpjn 302/2005 ve vztahu ke znakům skutkové podstaty přečinu projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku.
5. S ohledem na uvedené tedy odvolací soud zopakoval dokazování tím, že provedl v rámci veřejného zasedání listinné důkazy – fotografii unimobuňky, úřední záznam k osobě obžalovaného a aktuální opis rejstříku trestů a dospěl k závěru, že odvolání obžalovaného je důvodné. Odvolací soud poukazuje na skutečnost, že pojem „*hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo blásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob*“, ve smyslu § 403 odst. 1 tr. zákoníku nebylo v průběhu doby vykládáno jednotně, avšak soudní judikatura k němu se vztahující vyústila do přijetí sjednocujícího stanoviska k objektivní stránce skutkové podstaty trestného činu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, a to stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Tpjn 302/2005. Na toto stanovisko následně navázalo několik dalších rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 2. 2018 sp. zn. 8 Tdo 1616/2017 a usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 6. 2019 sp. zn. 8 Tdo 314/2019. Nejvyšší soud ČR v nich vyslovil právní názor, že hnutím ve

smyslu § 403 odst. 1 tr. zákoníku je na místě rozumět skupinu osob alespoň částečně organizovanou, byť třeba formálně neregistrovanou, směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Musí tedy jít o v určité míře organizovanou a strukturovanou skupinu, která má zřetelné kontury, společné postoje a orientaci zaměřenou na dosažení některého z uvedených cílů. Není přitom třeba, aby v trestním řízení musela být prokazována konkrétní organizační struktura takové skupiny, resp. takového hnutí, počet jeho členů, jeho vedoucí představitelé či další jeho detailní charakteristiky, neboť takový postup by šel nad rámec znaků skutkové podstaty daného trestného činu. Nicméně postačí konkretizace takového hnutí v hrubých rysech především z hlediska jeho směřování k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásání vymezené záště, tedy z hlediska jeho programových cílů. Pojem hnutí přitom nelze zaměňovat s pojmem ideologie a podporu určitého hnutí s podporou určitého směru myšlení, resp. s kladným postojem k určité ideologii a jejím stoupcům. Pro naplnění znaků skutkové podstaty daného trestného činu – přečinu projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku je zároveň nutné, aby hnutí dané povahy a směřování existovalo v době, kdy měl pachatel k tomuto projevovat sympatie (hnutí ve smyslu § 403 tr. zákoníku tak aktuálně nelze vztahovat například k hitlerovskému nacismu či italskému fašismu, když taková hnutí ve své původní podobě již v současné době neexistují).

6. V posuzované trestní věci není napadený rozsudek konformní s tím zásadním, s čím přišlo sjednocující stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Tpjn 302/2005, totiž tím, že při aplikaci § 403 tr. zákoníku není možné pojem hnutí ztotožňovat s pojmem ideologie a podporu určitého hnutí s podporou určité ideologie, jakož i to, že hnutí dané povahy a směřování musí existovat v inkriminované době, a musí být představováno určitou skupinou osob alespoň částečně organizovanou. Napadeným rozsudkem je obžalovaný uznán vinným jednáním, kterým měl vyjadřovat sympatie k neonacistickému hnutí. Jediná konkrétní organizace, která je ve skutkové větě zmíněna, jsou bývalé vojenské jednotky Waffen SS nacistického Německa. Napadeným rozsudkem je tak obžalovaný stíhán pro údajné sympatie k hitlerovskému nacionálnímu socialismu a jeho novodobým formám, tj. neonacismu, avšak tento obecný závěr obvodního soudu nemůže obstát. Znaky projednávaného trestného činu totiž může naplnit jen ten, kdo způsobem předpokládaným zákonem veřejně projevuje sympatie k hnutí ve smyslu § 403 tr. zákoníku, jímž je myšlena skupina osob alespoň částečně organizovaná, sledující cíl v podobě potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob (srov. citované stanovisko Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Tpjn 302/2005). Hnutím ve smyslu § 403 tr. zákoníku se rozumí konkrétního hnutí, identifikovatelné alespoň v hrubých rysech, vykazujícího uvedené charakteristiky, tedy i takové hnutí vycházející z ideologie neonacismu nebo neofašismu, tzn. určitého neonacistického nebo neofašistického hnutí. Žádné takovéto universální jednotné hnutí charakterizované přihlášním se k dědictví hitlerovského nacismu či italského fašismu, resp. k současné formě nacionálního socialismu (neonacismu) a k současné formě fašismu (neofašismu), ovšem neexistuje. Neonacismus a neofašismus jakožto ideologie a politická hnutí v širším slova smyslu jistě existují a je pro ně charakteristický rasismus, antisemitismus, princip vůdcovství, apod. a snaha oživit cíle hitlerovského nacionálního socialismu a italského korporátního fašismu, avšak tyto nenaplnějí znaky hnutí ve smyslu § 403 odst. 1 tr. zákoníku ve spojení s citovaným sjednocujícím stanoviskem Nejvyššího soudu ČR. V projednávané věci navíc sám prof. JUDr. Miroslav Mareš, který byl z nepochopitelných důvodů slyšen před soudem jako svědek (pokud jej soud chtěl vyslechnout, měl být přibrán jako znalec ad hoc), uvedl, že symboly posuzované v projednávané věci neoznačují nějaké konkrétní soudobé hnutí. Lze toliko uvažovat pouze o případných sympatiích k nějakému neonacistickému hnutí en bloc. Za této situace tak nelze hovořit o hnutí ve smyslu § 403 odst. 1 tr. zákoníku. Navíc obžalovaný, jak odvolací soud

ověřil z úředního záznamu, není ani evidován jako osoba inklinující ke krajní pravici či dokonce k neonacismu. Lustrací poznatkových fondů nebylo zjištěno jeho napojení na krajní pravici či extrémistická hnutí.

7. S ohledem na výše uvedené odvolací soud přisvědčil obhajobě obžalovaného a jeho odvolání shledal důvodným. Jednání, tak jak je vymezeno ve skutkové větě napadeného rozsudku, nenaplnilo skutkovou podstatu přečinu projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku právě s ohledem na citované stanovisko, ale ani skutkovou podstatu jiného trestného činu. Stejně tak odvolací soud neshledal důvody pro postoupení věci pro případné posouzení jednání obžalovaného jako přestupku. Motivy obžalovaným zvoleného loga je možné označit za nevkusné, avšak jejich použití nelze kriminalizovat. Vzhledem k tomu, že odvolací soud uzavřel, že skutek, jak je popsán v napadeném rozsudku se stal, avšak není trestným činem, zrušil celý napadený rozsudek a znovu rozhodl tak, že se obžalovaný obžaloby zprošťuje podle § 226 písm. b) tr. řádu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný. Tento rozsudek není možno napadnout odvoláním, lze však proti němu podat ve lhůtě 2 měsíců od jeho doručení dovolání prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni (§ 265e tr. ř.). O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud (§ 265c tr. ř.). Právo podat dovolání přísluší Nejvyššímu státnímu zástupci na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, a dále obviněnému pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká (§ 265d odst. 1 tr. ř.). Obviněný tak může učinit pouze prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 tr. ř.). V dovolání musí vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. ř.) být uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů dovolatel napadá a čeho se domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) – l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Praha dne 20. června 2022

JUDr. Jaroslav Cihlář, v.r.
předseda senátu

Vypracovala Mgr. Petra Kreuzmannová

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Vacková